

**Wskazania do Studium Wykonalności
stanowiących załącznik
do wniosku o dofinansowanie projektu pozakonkursowego
z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020
nr RPMA.02.01.02.00-IP.01-14-054/16**

**Oś priorytetowa II
Wzrost e-potencjału Mazowsza**

**Działanie 2.1
E-usługi**

Poddziałanie 2.1.2

E-usługi dla Mazowsza w ramach ZIT

Typ projektu

**Budowa i wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia usług opiekuńczych
opartego na narzędziach TIK na terenie Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego
(E-Opieka)**

Spis treści

rozdział	strona
1. Wstęp.....	3
2. Struktura Studium Wykonalności	4
3. Wstępna analiza projektu	5
4. Wnioski	6
5. Definicja celów projektu	7
6 .Identyfikacja projektu	7
7. Analiza wykonalności, analiza popytu oraz analiza opcji	8
8. Analiza finansowa	9
9. Analiza kosztów i korzyści (analiza ekonomiczna)	10
10. Analiza wrażliwości i ryzyka (tylko dla dużych projektów)	10
11. Analiza instytucjonalna w tym trwałość projektu	11
12. Analizy specyficzne dla danego rodzaju projektu/sektora	11
13. Pomoc publiczna	11
14. Analiza oddziaływania na środowisko	11

1. Wstęp

- 1.1. Niniejszy dokument zawiera wskazania przedstawiające sposób przygotowania Studium Wykonalności dla projektów planowanych do realizacji przy wsparciu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (RPO WM 2014-2020), które stanowią załącznik do wniosku o dofinansowanie projektu.
- 1.2. Studium Wykonalności sporządzane jest w celu dokonania analizy i uzasadnienia realizacji planowanego przedsięwzięcia. Przedmiotowy dokument powinien także wykazać, że uzasadnione jest objęcie tego przedsięwzięcia wsparciem w ramach RPO WM 2014-2020.
- 1.3. W niniejszych wskazaniach przedstawiono strukturę Studium Wykonalności uniwersalną dla różnych typów projektów planowanych do dofinansowania w ramach RPO WM 2014-2020. Na etapie składania wniosku o dofinansowanie projektu wnioskodawca będzie musiał dostarczyć odpowiedni załącznik do wniosku o dofinansowanie, składający się z następujących elementów:
 - 1.3.1. studium wykonalności,
 - 1.3.2. arkusza kalkulacyjnego w formacie XLS lub równoważnym, zawierającego tabele oraz wyliczenia do analizy finansowej i ekonomicznej.
- 1.4. Analiza finansowa przedstawiona w ramach Studium Wykonalności powinna zawierać rozdział opisujący przyjęte do wyliczeń założenia, a także rozdział, w którym ujęte zostanie podsumowanie przedstawiające najważniejsze wyniki przeprowadzonej analizy. Dlatego też niezbędnym elementem dostarczanym na etapie składania wniosku będzie arkusz kalkulacyjny, zawierający wszystkie wymagane wyliczenia. Muszą one zawierać jawne (nie ukryte) i działające formuły przedstawiające przeprowadzone analizy i ich wyniki.
- 1.5. Należy mieć na względzie, że przedmiotowe wskazania przedstawiają jedynie zalecenia w zakresie sporządzania Studium Wykonalności dla projektów składanych w ramach RPO WM 2014-2020. Wnioskodawcy mogą sporządzić dokument o innej strukturze i zawartości, niż zostało to przedstawione we wskazaniach. W takim przypadku należy mieć jednak na względzie konieczność zawarcia w nim wszystkich wskazanych w przedmiotowym dokumencie informacji, a także to, aby zachować zgodność z zawartymi we wskazaniach założeniami. Niezależnie od tego, czy wnioskodawca sporządzi Studium Wykonalności o strukturze i zawartości w pełni zgodnej z niniejszymi wskazaniem, przy sporządzaniu takiego dokumentu należy mieć na względzie konieczność zachowania zgodności sporządzanego dokumentu z zapisami rozporządzeń i innych aktów prawnych wskazanych w RPO WM 2014-2020, a także z:

- 1.5.1. Wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 18 marca 2015 r. w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020 (MliR/H/2014- 2020/7(01)03/2015);
- 1.5.2. *Przewodnikiem do analizy kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych* (Guide to Cost-benefit Analysis of Investment Project - Economic appraisal tool for Cohesion Policy 2014-2020) Komisji Europejskiej z grudnia 2014 r.

2.

Struktura Studium Wykonalności

- 2.1. Wstępna analiza projektu;
- 2.2. Wnioski;
- 2.3. Definicja celów projektu;
- 2.4. Identyfikacja projektu;
- 2.5. Analiza wykonalności, analiza popytu oraz analiza opcji;
- 2.6. Analiza finansowa;
- 2.7. Analiza kosztów i korzyści (ekonomiczna);
- 2.8. Analiza wrażliwości i ryzyka (tylko dla dużych projektów);
- 2.9. Analiza instytucjonalna w tym trwałość projektu;
- 2.10. Analizy specyficzne dla danego rodzaju projektu/sektora;
- 2.11. Pomoc publiczna;
- 2.12. Analiza oddziaływania na środowisko.

3. Wstępna analiza projektu

- 3.1. Wnioskodawca w ramach wstępnej analizy projektu zobowiązany jest udzielić odpowiedzi na następujące pytania:
- 3.1.1. czy realizacja projektu zapewni oszczędności dla przedsiębiorstw i/lub obywateli, a także uproszczenia administracyjne, w tym lepszy dostęp do usług publicznych?
 - 3.1.2. czy wszystkie systemy teleinformatyczne w ramach projektu będą wdrażane zgodnie z wymaganiami dotyczącymi interoperacyjności wynikającymi z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. z 2016 r, poz. 113)?
 - 3.1.3. czy e-usługi są zgodne ze standardami WCAG 2.0 dla osób z niepełnosprawnością?
 - 3.1.4. czy standardy bezpieczeństwa wdrażanych systemów informatycznych oraz przetwarzania danych są zgodnie z obowiązującym prawem?
 - 3.1.5. czy realizacja projektu jest zasadna oraz komplementarna w świetle zależności pomiędzy projektem, a innymi przedsięwzięciami? Czy produkty specjalistyczne projektu nie dublują tych, które są eksploatowane, przede wszystkim bezpłatnie udostępnione lub stworzone w innych projektach realizowanych przez wnioskodawcę i inne podmioty na poziomie regionalnym i krajowym? Czy wnioskodawca zapewnił optymalne wykorzystanie efektów dotychczasowych inwestycji w zakresie rozwoju e-usług realizowanych przez wnioskodawcę oraz partnerów?
 - 3.1.6. czy projekt zakłada, kompleksowe zintegrowane działania o dużej skali i sile oddziaływania, polegające co najmniej na:
 - 3.1.6.1. ułatwieniu korzystania, zwiększeniu dostępu do infrastruktury gmin WOF i/lub usług administracji publicznej WOF, takich jak transport publiczny, usługi z zakresu turystyki, usługi opiekuńcze i/lub informacji publicznej, danych generowanych przez gminy WOF;
 - 3.1.6.2. stworzeniu bazy aktualnych informacji o WOF;
 - 3.1.6.3. umożliwieniu swobodnego poruszania się po terenie WOF osobom z niepełnosprawnościami;
 - 3.1.6.4. ujednoczeniu dostępu do różnorodnych zasobów informacji, będących w kompetencji władz samorządowych;
 - 3.1.6.5. odniesieniu jakości życia osób korzystających z usług opiekuńczych poprzez zwiększenie ich efektywności?Czy projekt uwzględnia co najmniej 2 działania z wymienionych powyżej?

- 3.1.7. proszę o wykazanie optymalizacji wykorzystania infrastruktury (np. dzięki zastosowaniu technologii „chmury obliczeniowej,„) oraz kompatybilności z urządzeniami mobilnymi np. poprzez stronę responsywną lub odpowiednie aplikacje.
- 3.1.8. czy po zakończeniu realizacji projektu możliwe będzie spełnienie wszystkich poniższych warunków:
- 3.1.8.1. zwiększenie zasięgu terytorialnego projektu;
 - 3.1.8.2. rozwój i optymalizacja e-usług będących produktami projektu;
 - 3.1.8.3. stworzenie dodatkowych e-usług?
- 3.1.9. czy projektowanie usług będzie realizowane w oparciu o metody projektowania zorientowanego na użytkownika?
- 3.1.10. Czy zaplanowane zakupy środków trwałych są adekwatne do celów i skali projektu oraz zaangażowanych środków?

4. Wnioski

- 4.1. W tym rozdziale należy przedstawić skrócony opis kluczowych informacji o inwestycji, przede wszystkim z uwzględnieniem elementów niezbędnych do przeprowadzenia oceny wykonalności projektu, tj. weryfikacji następujących kryteriów:
- 4.1.1. wykonalność finansowa,
 - 4.1.2. efektywność projektu,
 - 4.1.3. wykonalność techniczna i technologiczna.
- 4.2. Zapisy rozdziału powinny wskazywać na zgodność projektu z kryteriami wyboru operacji finansowych przyjętymi przez Komitet Monitorujący. Kryteria są dostępne na stronie www.funduszedlamazowska.eu. Rozdział ten powinien w prosty i zrozumiały sposób omówić podstawowe wyniki studium.
- 4.3. Rozdziały od 2 do 7 należy opracować w oparciu o *Wytyczne Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 18 marca 2015 r. w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020 (MIiR/H/2014- 2020/7(01)03/2015)*.

5. Definicja celów projektu

- 5.1. Zdefiniowanie celów jest niezbędnym etapem służącym identyfikacji i analizie projektu. Stanowi punkt wyjścia do przeprowadzenia jakiegokolwiek oceny inwestycji.
- 5.2. Cele projektu, zarówno te bezpośrednie, jak i pośrednie, powinny zostać określone w oparciu o analizę potrzeb danego środowiska społeczno-gospodarczego, z uwzględnieniem zjawisk najbardziej adekwatnych do skali oddziaływania projektu.
- 5.3. Należy zwrócić uwagę, aby cele projektu zdefiniowane w analizie spełniały następujące założenia:
 - 5.3.1. jasno wskazywały, jakie korzyści społeczno-gospodarcze można osiągnąć dzięki wdrożeniu projektu,
 - 5.3.2. były logicznie powiązane ze sobą (w przypadku gdy w ramach projektu realizowanych jest jednocześnie kilka celów),
 - 5.3.3. na tyle, na ile to możliwe powinny zostać skwantyfikowane, poprzez określenie wartości bazowych i docelowych oraz metodę pomiaru poziomu ich osiągnięcia,
 - 5.3.4. były logicznie powiązane z ogólnymi celami funduszy, tj. wymagane jest określenie zbieżności celów projektu z celami realizacji danej osi priorytetowej programu operacyjnego.

6. Identyfikacja projektu

- 6.1. Identyfikacja projektu powinna dostarczyć zwięzłej i jednoznacznej informacji na temat jego całościowej koncepcji i logicznych ram. Obejmuje ona zatem następujące kwestie:
 - 6.1.1. zarys i ogólny charakter projektu (tj. prezentację projektu jako przedmiotu przedsięwzięcia wraz z opisem, podaniem podstawowych parametrów technicznych, całkowitym kosztem inwestycji, w tym całkowitym kosztem kwalifikowalnym, lokalizacją itd.),
 - 6.1.2. analizę projektu w kontekście całego układu infrastruktury, tj. funkcjonalne i rzeczowe powiązania między danym projektem a istniejącą infrastrukturą.

- 6.2. Projekt powinien stanowić samodzielną (pod kątem operacyjności) jednostkę analizy. Oznacza to, że powinien on obejmować wszystkie zadania inwestycyjne, które sprawiają, że efektem realizacji projektu jest stworzenie w pełni funkcjonalnej i operacyjnej infrastruktury, bez konieczności realizacji dodatkowych zadań inwestycyjnych nie uwzględnionych w tym projekcie. Jeśli okazałoby się, że przedmiotowy projekt nie spełnia powyższego warunku (np. jest tylko jedną z faz większego przedsięwzięcia i nie jest operacyjny jako samodzielna jednostka) wówczas należy rozszerzyć przedmiot analizy o dodatkowe zadania inwestycyjne, które będą rozpatrywane całościowo, jako jeden projekt. Z drugiej strony, należy pamiętać, aby w sztuczny sposób nie rozszerzać zakresu projektu poprzez uwzględnianie zadań inwestycyjnych, które nie mają wpływu na zapewnienie operacyjności tego projektu, a ponadto mogą stanowić samodzielną jednostkę analizy, zaś ich cele nie są bezpośrednio powiązane z celami projektu.
- 6.3. Identyfikacja projektu wymaga również ustalenia:
- 6.3.1. całkowitego kosztu kwalifikowalnego projektu w celu określenia, czy analizowany projekt należy uznać za projekt duży w myśl art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013,
- 6.3.2. czy dofinansowanie projektu stanowi pomoc publiczną, o której mowa w art. 107 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, dalej: „TFUE” (Dz. Urz. UE 2008 C 115/47). Kwestia ta będzie miała szczególne znaczenie w przypadku ewentualnych wątpliwości, czy dany projekt należy zakwalifikować jako duży projekt w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013.
- 6.4. Niezbędne jest także ustalenie - na podstawie wyników analizy finansowej oraz przy uwzględnieniu wszystkich przesłanek wskazanych w art. 61 rozporządzenia nr 1303/2013 - czy projekt należy do którejś z kategorii projektów generujących dochód.

7.

Analiza wykonalności, analiza popytu oraz analiza opcji

- 7.1. Na wnioskodawcy spoczywa obowiązek wykazania, że wybrany przez niego wariant realizacji projektu reprezentuje najlepsze spośród wszelkich możliwych alternatywnych rozwiązań.
- 7.2. W tym celu wnioskodawca powinien przeprowadzić analizę wykonalności, analizę popytu oraz analizę opcji (rozwiązań alternatywnych).
- 7.3. Celem analizy wykonalności jest zidentyfikowanie możliwych do zastosowania rozwiązań inwestycyjnych, które można uznać za wykonalne m.in. pod względem technicznym, ekonomicznym, środowiskowym i instytucjonalnym.

- 7.4. Analiza popytu identyfikuje i ilościowo określa społeczne zapotrzebowanie na realizację planowanej inwestycji. W jej ramach należy uwzględnić zarówno bieżący (w oparciu o aktualne dane), jak również prognozowany popyt (w oparciu o prognozy uwzględniające m.in. wskaźniki makroekonomiczne i społeczne). Analizę prognozowanego popytu należy przeprowadzić dla scenariusza z inwestycją oraz bez inwestycji. Ponadto, analiza ta powinna odwoływać się do kwestii bieżącego oraz przyszłego zapotrzebowania inwestycji na zasoby, przewidywanego rozwoju infrastruktury, oraz efektu sieciowego (jeżeli występuje lub może wystąpić w wyniku realizacji inwestycji).
- 7.5. Analiza opcji polega na dokonaniu porównania i oceny możliwych do zastosowania rozwiązań inwestycyjnych zidentyfikowanych na etapie analizy wykonalności. Celem tej analizy jest wskazanie, które z ww. rozwiązań jest najkorzystniejsze. Powinny one być ze sobą porównywalne w oparciu o szereg kryteriów, m.in. kryteria techniczne, instytucjonalne, ekonomiczne i środowiskowe.
- 7.6. Analizę opcji należy przeprowadzać w dwóch etapach:
- 7.6.1. etap pierwszy – analiza strategiczna – ten etap koncentruje się na podstawowych rozwiązaniach o charakterze strategicznym (np. odpowiada na pytanie, czy bardziej korzystna będzie modernizacja już funkcjonującej infrastruktury, czy też budowa nowej). Etap ten, co do zasady, przyjmuje formę analizy wielokryterialnej i opiera się na kryteriach jakościowych.
- 7.6.2. etap drugi – analiza rozwiązań technologicznych – na tym etapie należy przeanalizować poszczególne rozwiązania pod kątem technologicznym. Do przeprowadzenia tego etapu zazwyczaj zastosowanie mają metody oparte na kryteriach ilościowych.
- 7.7. Po przeprowadzeniu analizy wykonalności, analizy popytu oraz analizy opcji wnioskodawca powinien dokonać wyboru rozwiązania do zastosowania i sformułować jego uzasadnienie.

8. Analiza finansowa

- 8.1. Przeprowadzenie analizy finansowej ma na celu w szczególności:
- 8.1.1. ocenę finansowej rentowności inwestycji i kapitału krajowego, poprzez ustalenie wartości wskaźników efektywności finansowej projektu,
- 8.1.2. weryfikację trwałości finansowej projektu i beneficjenta/operatora,
- 8.1.3. ustalenie właściwego (maksymalnego) dofinansowania z funduszy UE.

- 8.2. Analizę finansową należy przeprowadzić zgodnie z *Wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020.*

9.

Analiza kosztów i korzyści (analiza ekonomiczna)

- 9.1. Cel analizy kosztów i korzyści wynika z konieczności oszacowania kosztów i korzyści projektu z punktu widzenia całej społeczności. Analiza kosztów i korzyści – w zależności od rodzaju projektu – może przybrać formę analizy ekonomicznej bądź też analizy efektywności kosztowej.

10.

Analiza wrażliwości i ryzyka (tylko dla dużych projektów)

- 10.1. Sposób przeprowadzenia analizy ryzyka i wrażliwości dla projektu został opisany w Rozdziale 9. *Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020.*
- 10.2. W przypadku projektów niebędących dużymi projektami, analiza ryzyka i wrażliwości nie jest wymagana.

11. Analiza instytucjonalna w tym trwałość projektu

- 11.1. Analiza powinna przede wszystkim odpowiedzieć na pytanie:
- 11.1.1. Czy wnioskodawca posiada zdolność organizacyjną do wdrożenia projektu?
 - 11.1.2. Czy wnioskodawca posiada zdolność organizacyjną i finansową do utrzymania projektu?
 - 11.1.3. Kto będzie zarządzał projektem w okresie co najmniej 5 lat od zakończenia projektu?

12. Analizy specyficzne dla danego rodzaju projektu/sektora

- 12.1. Należy dokonać analizy projektu pod kątem specyfiki danego projektu/sektora.

13. Pomoc publiczna

- 13.1. Należy dokonać analizy, w zakresie czy projekt podlega zasadom pomocy publicznej na podstawie obowiązujących aktów prawnych i wytycznych.

14. Analiza oddziaływania na środowisko

- 14.1. Dla projektów, dla których wymagane jest zgodnie z prawem polskim oraz unijnym przeprowadzenie postępowania w sprawie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w tym oceny oddziaływania

na środowisko, należy przedstawić krótką analizę oddziaływania inwestycji na poszczególne komponenty środowiska.

- 14.2. Dla wszystkich projektów obligatoryjne jest odniesienie się do przewidywanego wpływu inwestycji na obszary Natura 2000.
- 14.3. Dla wszystkich projektów obligatoryjne jest odniesienie do kwestii „Przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia zmiany klimatu, a także odporności na klęski żywiołowe”:
 - 14.3.1. należy wyjaśnić, w jaki sposób projekt przyczynia się do realizacji celów w zakresie zmiany klimatu zgodnie ze strategią „Europa 2020”, w tym zawiera informacje na temat wydatków związanych ze zmianą klimatu zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 215/2014;
 - 14.3.2. należy wyjaśnić, w jaki sposób uwzględniono zagrożenia związane ze zmianami klimatu, kwestie dotyczące przystosowania się do zmian klimatu i ich łagodzenia oraz odporności na klęski żywiołowe;
 - 14.3.3. należy wyjaśnić, jakie rozwiązania przyjęto w celu zapewnienia odporności na bieżącą zmienność klimatu i przyszłe zmiany klimatu w ramach projektu.
- 14.4. W ww. przypadkach zastosowanie mają *Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 października 2015 r. w zakresie dokumentowania postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych (MIR/H/2014-2020/31(1)/10/2015).*
- 14.5. W przypadku kwestii dotyczących „Przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia zmiany klimatu, a także odporności na klęski żywiołowe” pomocniczo należy stosować *„Poradnik przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe”* dostępny m.in. na stronie internetowej www.klimada.mos.gov.pl.